

Запорізький навчально – виховний комплекс № 19
Запорізької міської ради
Запорізької області

**Підготовка до державної
підсумкової атестації
з української мови
4 клас**

вчитель початкових класів

Мінько В. О.

2012 р.

Пояснювальна записка

Вчитель : Мінько Валерія Олексіївна,

Запорізький навчально – виховний комплекс № 19
Запорізької міської ради
Запорізької області

Предмет: українська мова

Клас: 4

Коментарі: матеріал можна

використовувати як наочність, на уроках систематизації та узагальнення, при підготовки до Державної підсумкової атестації з української мови .

ТЕКСТ

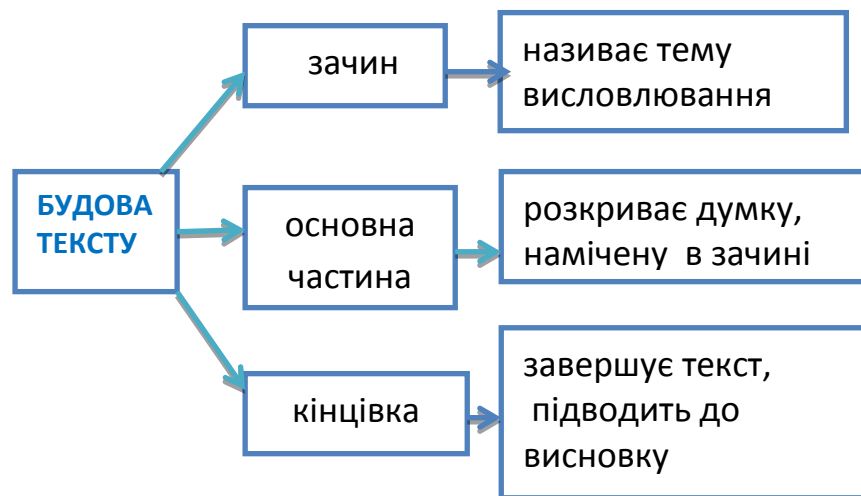
Текст — це зв'язані за змістом речення.

Тема — це те, про кого (що) розповідається у художньому творі.

Основні теми дитячої літератури:

- ✓ про дітей;
- ✓ про дорослих;
- ✓ про тварин і рослин;
- ✓ про міста, країни;
- ✓ про пригоди й мандрівки;
- ✓ про науку і техніку.

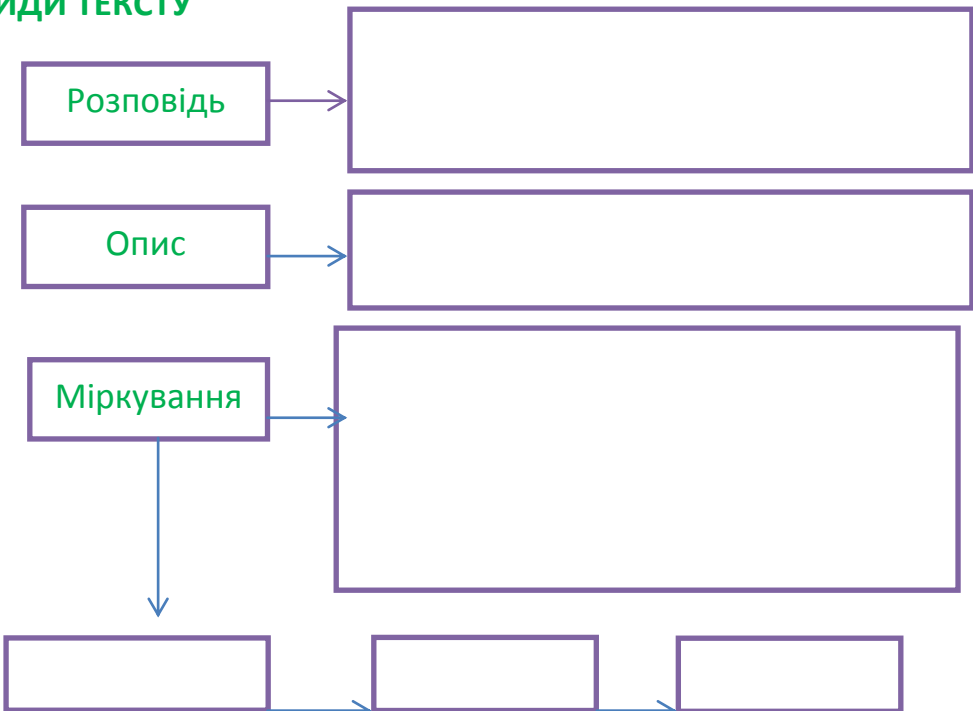
Головна думка — це те, про що хотів сказати читачеві автор, що є найголовнішим у творі.

ОЗНАКИ ТЕКСТУ:

- Тема й головна думка
- Зв'язок речень за змістом
- Певна послідовність речень
- Використання мовних засобів

ВИДИ ТЕКСТУ

Коли будеш писати текст міркування, використовуй такі слова і словосполучення:

Я вважаю.... ;... тому що, ... бо тому..; ... ось чому...; ...таким чином...; ... наприклад...; я думаю...; я впевнений...

СТИЛІ ТЕКСТУ

ХУДОЖНІЙ	Синоніми, антоніми, слова з переносним значенням, порівняння, прикметники. Мовлення емоційне	Художні твори: казки, вірші, оповідання, байки, легенди, пісні
НАУКОВИЙ	Спеціальні наукові терміни, достовірність фактів. Мовлення без емоцій.	Наукові статті у журналах, словниках, довідниках, підручниках, енциклопедіях
ДІЛОВИЙ	Конкретність, точність, стислість. Мовлення без емоцій.	Ділові папери: оголошення, довідки, накази, пам'ятки, правила, закони, офіційні листи
РОЗМОВНИЙ	Слова місцевої говірки, запозичені, не літературні слова. Мовлення емоційне.	Повсякденне спілкування: розмови

РЕЧЕННЯ

Речення – це слово або група слів, зв’язаних між собою за змістом. Речення виражає закінчену думку

ТИПИ РЕЧЕНЬ

ЗА МЕТОЮ ВИСЛОВЛЮВАННЯ

РОЗПОВІДНІ

Речення, в яких про щось .

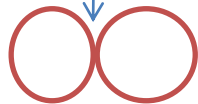
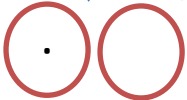
ПИТАЛЬНІ

СПОНУКАЛЬНІ

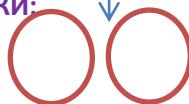
ЗА ІНТОНАЦІЄЮ

неокличні
окличні

РОЗДІЛОВІ

ЗНАКИ:

ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ

Головні

Граматична основа речення

другорядні

підмет

Хто? Що?

Що робить?

додаток

обставина

означення

ЗА НАЯВНІСТЮ ДРУГОРЯДНИХ ЧЛЕНІВ РЕЧЕННЯ

Непоширені

Речення, в яких є тільки головні члени речення

Поширені

ОДНОРІДНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ

Відповідають на одне й те саме питання

підмети

РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ ОДНОРІДНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ

КОМА НЕ СТАВИТЬСЯ

і
й
та
або

КОМА СТАВИТЬСЯ

..., ..., ..., ...
, а
, але
і..., і ..., і ..., і ..., і ...
та..., та ..., та ...
(або)

РЕЧЕННЯ

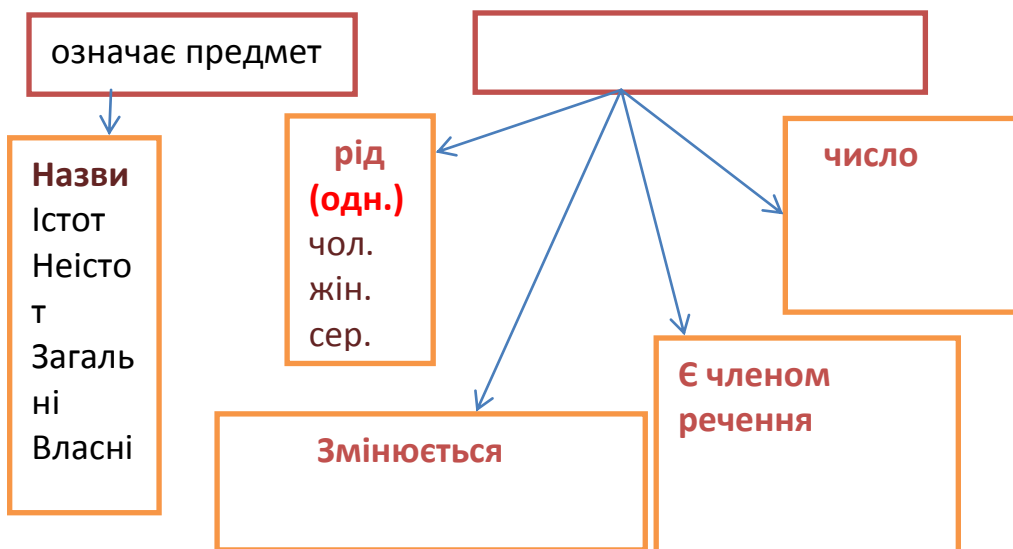
просте

— = .

складне

— = , — = .
— = і — = .
— = , а — = .

ІМЕННИК – ЧАСТИНА МОВИ

ВІДМІНЮВАННЯ ІМЕННИКІВ

ВІДМІНОК	ДОПОМІЖНЕ СЛОВО	ПИТАННЯ	ПРИКЛАД
НАЗИВНИЙ (початкова форма іменника)	Є	ХТО? ЩО?	дівчинка дуб
РОДОВИЙ	Немає	КОГО? ЧОГО?	дівчинки дуба
ДАВАЛЬНИЙ	Дам	КОМУ? ЧОМУ?	дівчинці дубу
ЗНАХІДНИЙ	Бачу	КОГО? ЩО?	дівчинку дуб
ОРУДНИЙ	Милуюся	КИМ? ЧИМ?	дівчинкою дубом
МІСЦЕВИЙ	Знаходиться	НА КОМУ? НА ЧОМУ?	на дівчинці на дубі
КЛИЧНИЙ	—	—	дівчинко дубе

Розрізнення іменників жіночого роду Давальному і Місцевому відмінках з однаковими закінченнями:

- за значенням
- за питаннями

Д.в.

Вказують на особу, який
щось дають, надсилають,
чимось допомагають;
Майже без прийменників

М.в.

Закінчення іменників у Родовому відмінку

- до орфографічного словника

чол.. рід -а,(-я), -у, (-ю)

Чергування приголосних

перед закінченням -і в іменниках

Жін..р.

деякі чол.р.,сер.р.

Д.в.

М. в.

М.в.

перед **і**

[Г] – [З']

[К] – [Ц']

[Х] – [С']

Чергування голосних [і] з [о], [е]

в іменниках жін.. та чол.. роду

лід ☐ - льод ☐

розповідь ☐ - розповід ☐

повінь ☐ - повен ☐

сніг ☐ - сніг ☐

Закінчення іменників жін.. роду на -а, -я
в Родовому відмінку

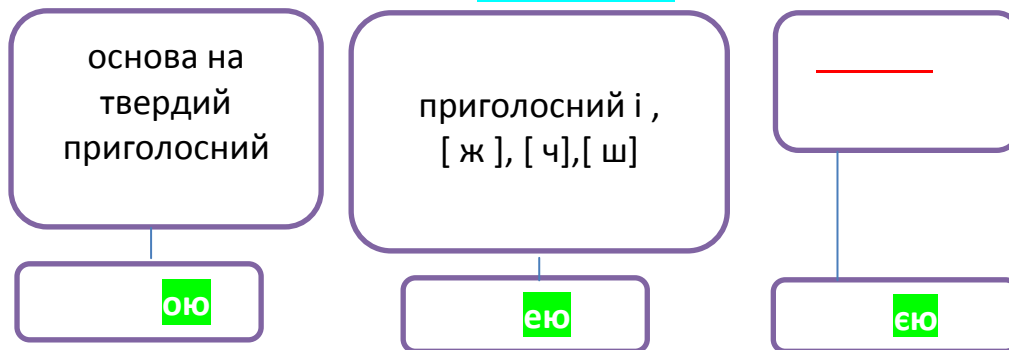
після м'яких, [ж], [ч], [ш]	<u>-і</u>
після твердих	<u>-и</u>

Закінчення іменників чол.. роду в Давальному і Місцевому
відмінках

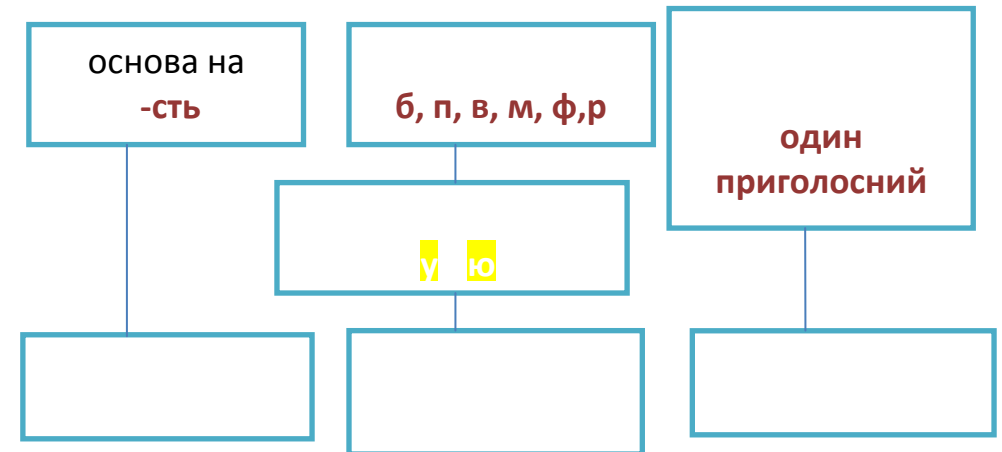
Д.в.				М.в.			
-ові	-еві	-єві		-ові	-еві	-єві	
чи				чи			
-у		-ю		-у	-ю	-і	-ї

Закінчення іменників жін. роду в Орудному відмінку

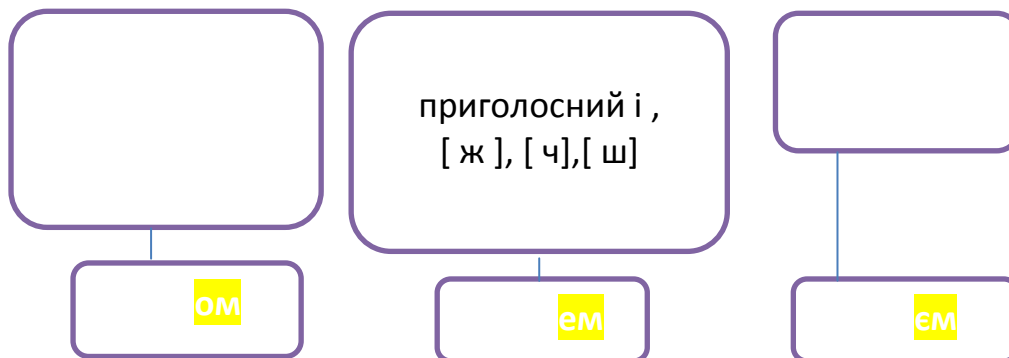
Н.в. -а, -я

Правопис іменників жін.роду з нульовим закінченням

Закінчення іменників чол.. роду в Орудному відмінку

Відмінкові закінчення у множині

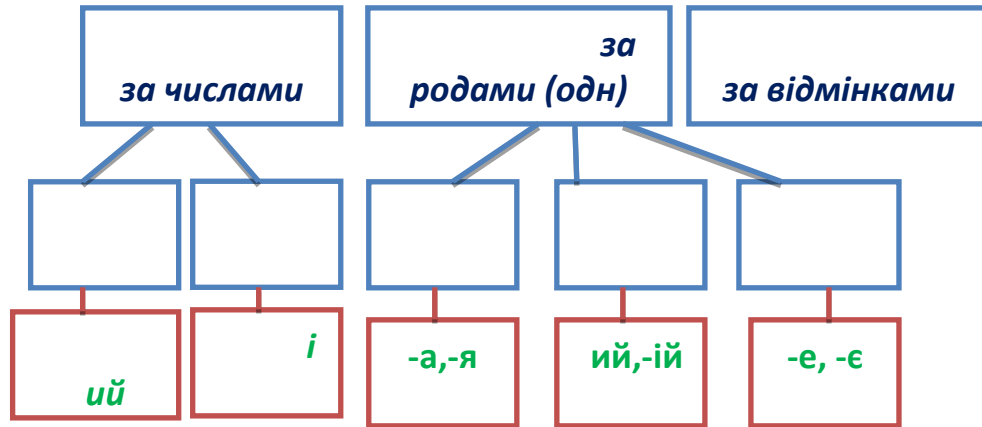
відмінок	Жін..рід	Чол..рід Сер.рід
називний		
родовий	-ей	-ів, -ів, -ей,
давальний	-ам, -ям	
знахідний		
орудний	-ами, -ями	
місцевий	-ах, -ях	

Прикметник

Частина мови

Називає **ознаку предмета**

Відповідає на питання: **ЯКИЙ?, ЯКА?, ЯКЕ?, ЯКІ?**

У реченні другорядним членом речення – ОЗНАЧЕННЯ

ВІДМІНЮВАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ В ОДИНИ

відм інок	Чол. р.	Жін. р.	Сер. р.
Н.	який? чорний давній	яка? м'яка давня	яке? свіже давнє
Р.	якого? чорного давнього	якої? м'якої давньої	якого? свіжого давнього
Д.	якому? чорному давньому	якій? м'якій давній	якому? свіжому давньому
З.	який? якого? чорний, чорного давній, давнього	яку? м'яку давню	яке? свіже давнє
О.	яким?	якою?	яким?

	чорним давнім	м'якою давньою	свіжим давнім
М.	на якому? на чорному на давнім на давньому	на якій? на м'якій на давній	на якому? на свіжому на давньому на давнім

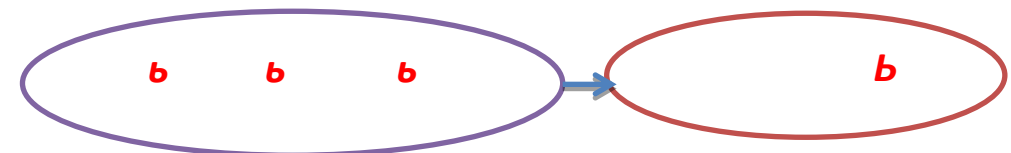
ВІДМІНЮВАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ У МНОЖИНІ

відмінок			
Н.	які?	сині	великі
Р.	яких?	синіх	великих
Д.	яким?	синім	великим
З.	які? яких?	сині синіх	великі великих
О.	якими?	синіми	великими
М.	на яких?	на синіх	на великих

Щоб визначити відмінок:

- З'ясувати, від якого іменника він залежить;
- Визначити відмінок іменника (прикметник завжди стоїть у тому самому відмінку, роду, числі, що і іменник)

У СУФІКСАХ

ДІЄСЛОВО

Частина мови

Означає дію предмета

Відповідає на питання: *що робити?, що робив?, що зробив?, що робить?, що зробить?, що буде робити?*

У РЕЧЕННІ дієслова - головним членом речення - ПРИСУДКОМ

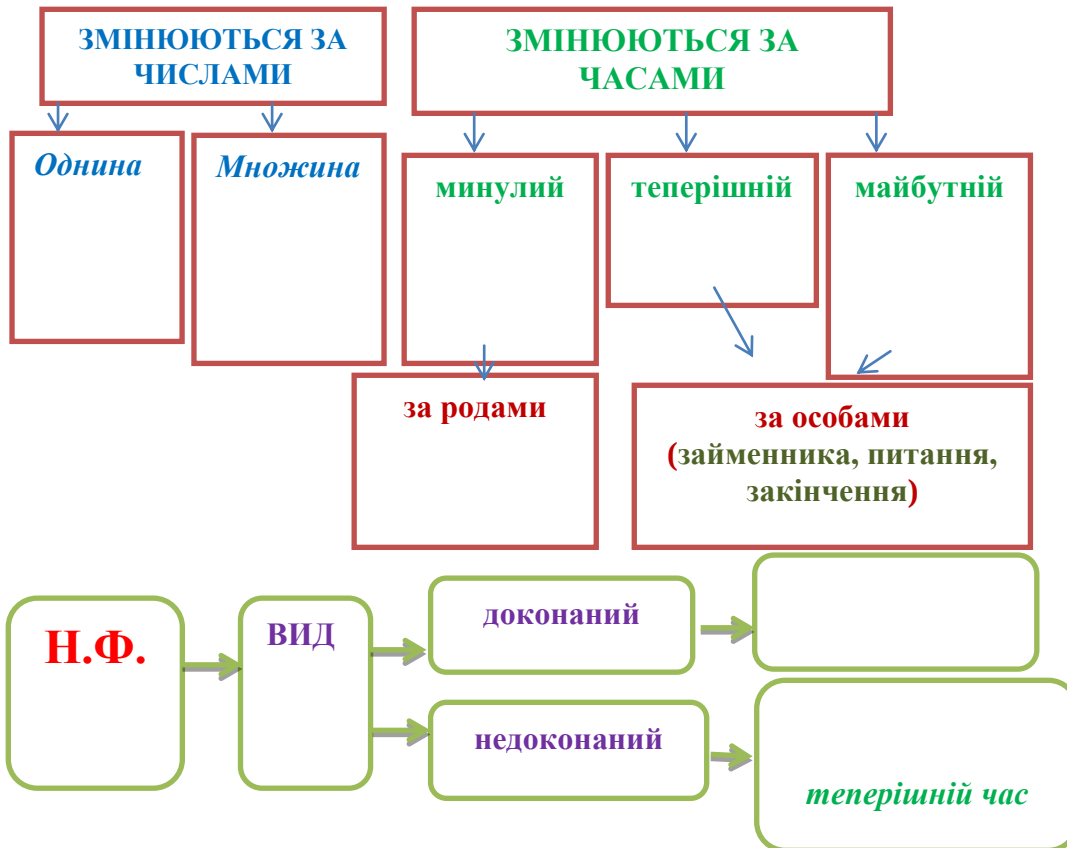
НЕОЗНАЧЕНА ФОРМА ДІЄСЛОВА (Н.Ф.) - ПОЧАТКОВА ФОРМА

не вказує на час, число, особу,

відповідає на питання: *що робити?, що зробити?*

Завжди має **-ТИ (-ТЬ)**, або іноді додаються **-СЯ (-СЬ)**

НЕ з ДІЄСЛОВАМИ пишеться ОКРЕМО

Дієслова теперішнього часу

число	особа	відповідає на питання	приклади
однина	1 (я)	що роблю?	пишу, думаю, сиджу, стою
	2 (ти)	що робиш?	пишеш, думаєш, сидиш, стоїш
	3 (він, вона, воно)	що робить?	пише, думає, сидить, стоїть
множина	1 (ми)	що робимо?	пишемо, думаємо, сидимо, стоїмо
	2 (ви)	що робите?	пишете, думаєте, сидите, стоїте
	3 (вони)	що роблять?	пишуть, думають, сидять, стоять

Дієслова майбутнього часу

число	особа	відповідає на питання	приклади
однина	1 (я)	що зроблю? що буду робити? що робитиму?	прочитаю буду читати читатиму
	2 (ти)	що зробиш? що будеш робити? що робитимеш?	прочитаєш будеш читати читатимеш
	3 (він, вона, воно)	що зробить? що буде робити? що робитиме?	прочитає буде читати читатиме
множина	1 (ми)	Що зробимо? Що будемо робити? Що робитимемо?	прочитаємо будемо читати читатимемо
	2 (ви)	Що зробите? Що будете робити? Що робитимете?	прочитаєте будете читати читатимете
	3 (вони)	Що зроблять? Що будуть робити? Що робитимуть?	прочитають будуть читати читатимуть

Закінчення дієслів 1 – ї особи однини

<i>I ДІЄВІДМІНА</i>	<i>II ДІЄВІДМІНА</i>
-у, -ю	

Закінчення дієслів 1 – ї особи множини

<i>I ДІЄВІДМІНА</i>	<i>II ДІЄВІДМІНА</i>
-ЕМО -ЄМО	-ИМО -ЇМО

Закінчення дієслів 2 – ї особи однини

<i>I ДІЄВІДМІНА</i>	<i>II ДІЄВІДМІНА</i>
-ЕШ ЄШ	-ИШ -ЇШ

Закінчення дієслів 2 – ї особи множини

<i>I ДІЄВІДМІНА</i>	<i>II ДІЄВІДМІНА</i>
-ЕТЕ -ЄТЕ	-ИТЕ -ЇТЕ

Закінчення дієслів 3 – ї особи однини

<i>I ДІЄВІДМІНА</i>	<i>II ДІЄВІДМІНА</i>
-Е -Є	-ИТЬ -ІТЬ

Закінчення дієслів 3 – ї особи множини

<i>I ДІЄВІДМІНА</i>	<i>II ДІЄВІДМІНА</i>
-УТЬ -ЮТЬ	-ЯТЬ -ЯТЬ

ДІЄВІДМІНИ ДІЄСЛІВ

I ДІЄВІДМІНА

е	-ш	є	-ш
	-мо		-мо
	-те		-те
- УТЬ, - ЮТЬ			

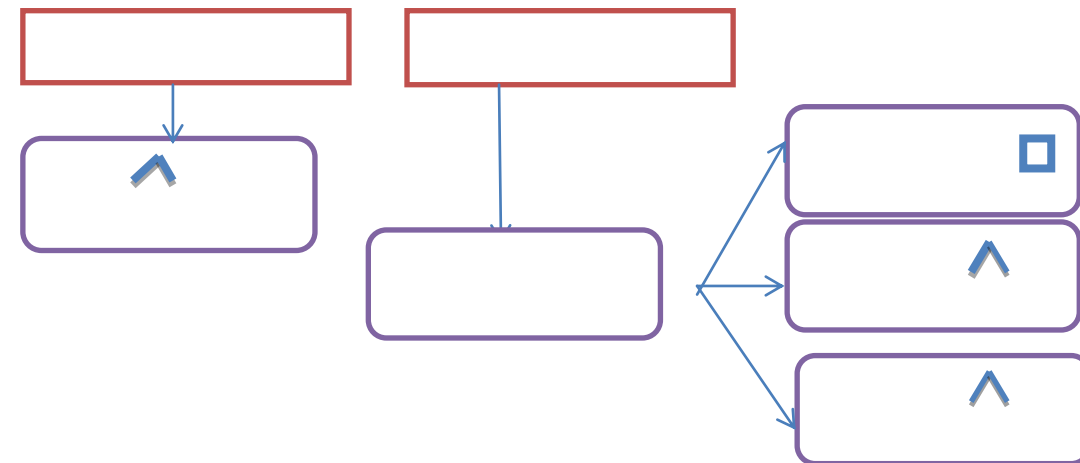
II ДІЄВІДМІНА

и	-ш	ї	-ш
	-мо		-мо
	-те		-те
- АТЬ, - ЯТЬ			

ЯК ВИЗНАЧИТИ ДІЄВІДМІНУ?

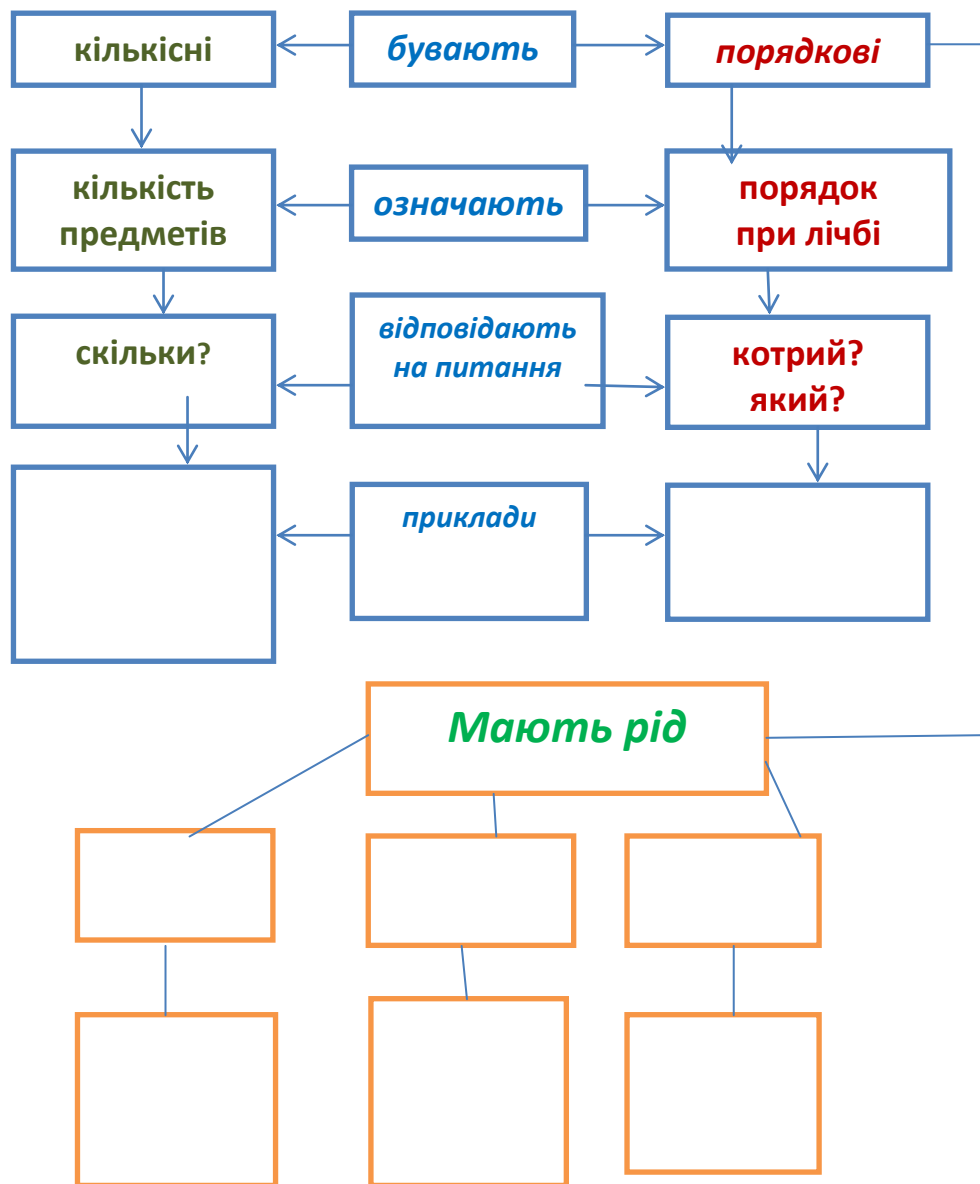
1. Ставимо дієслово у форму 3-ї особи множини
2. **ВОНИ - ЩО РОБЛЯТЬ?**
3. Виділяємо закінчення
4. Визначаємо дієвідміну

ДІЄСЛОВА МИНУЛОГО ЧАСУ ЗМІНЮЮТЬСЯ ЗА ЧИСЛАМИ:

Числівник

Частина мови

Числівники бувають :

ПРОСТІ (1 корінь)	СКЛАДНІ (2 корені)	СКЛАДЕНІ (2 і > числівників)
один сорок сто	триста шістдесят сімсот	Двадцять один Вісімдесят три Двісті сімдесят п'ять

ВІДМІНЮВАННЯ ЧИСЛІВНИКІВ

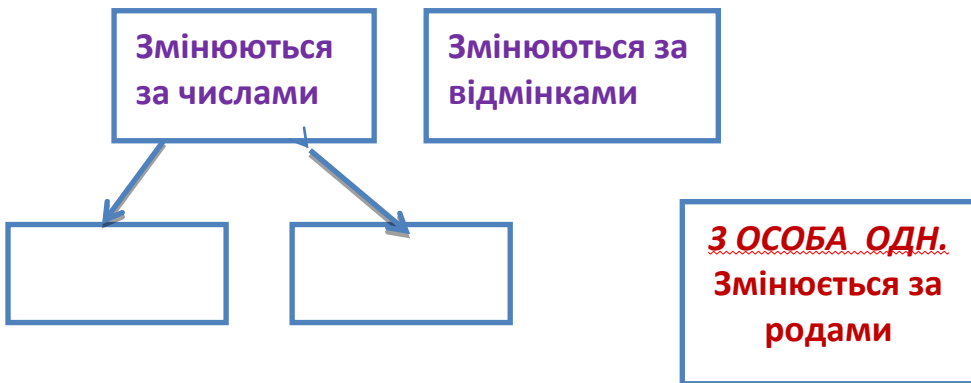
	Кількісні числівники	Порядкові числівники
Н.	Скільки? Три	Який? Шостий
Р.	Скількох? Трьох	Якого? Шостого
Д.	Скільком? Трьом	Якому? Шостому
З.	Скільки? Три Скількох? Трьох	Якого? Шостого
О.	Скількома? Трьома	Яким? Шостим
М.	На кількох? На трьох	На якому? На шостому

Ь ставиться	Ь не ставиться
5, 6, 9, 10 – 20, 30	50, 60, 70, 80

ЗАЙМЕННИК

ЧАСТИНА МОВИ

Вказує на істоту, предмет, ознаку, але не називає їх
Служить для усунення одноманітності тексту,
викликану повторенням одних і тих же слів.
У реченні – головні або другорядні члени.

ОСОБА	ОДНИНА	МНОЖИНА
1	Я	МИ
2	ТИ	ВИ
3	ВІН ВОНА ВОНО	ВОНИ

ВІДМІНЮВАННЯ ЗАЙМЕННИКІВ

відмінки	однина	множина
Н.	я ти він, вона, воно	ми ви вони
Р.	мене тебе його, її, його	нас вас їх
Д.	мені тобі йому, їй, йому	нам вам їм
З	мене тебе його, її, його	нас вас їх
О	мною тобою ним, нею, ним	нами вами ними
М.	(на) мені тобі ньому, ній, ньому	(на) нас вас них

Займенники з прийменниками пишуться окремо:
у мене, на нас, серед вас

ПРИСЛІВНИК

Незмінна частина мови

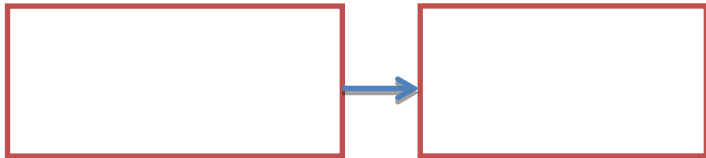
Виражає:

ознаку дії або пояснює, де, коли відбувається дія, куди вона спрямована.

Відповідає на питання: **ЯК? ДЕ? КУДИ? КОЛИ?**

В реченні найчастіше зв'язуються з дієсловами.

В реченні – **ДРУГОРЯДНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ.**

Не з прислівниками найчастіше пишеться **разом:**

*нестямно, незворушно, незабаром, ненароком,
невисоко — низько, недалеко — близько.*

Не з прислівниками пишеться **окремо:**

у реченні з протиставленням: *Летіти не високо, а низько.*